

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2023-06-27 i mål nr M 1181-23 och M 1197-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. VE

2. BO

Motpart

1. Länsstyrelsen i Kalmar län

2. PL

SAKEN

Avvisning

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Kalmar län (länsstyrelsen) beslutade såvitt nu är aktuellt, efter anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, om ett partiellt förbud och att förelägga PL att vidta vissa försiktighetsåtgärder till skydd för naturmiljön vid anläggande av en solcellsanläggning på fastigheten XXX i Mörbylånga kommun.

VE och BO överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som fann att de saknade klagorätt och avvisade överklagandet. VE och BO har nu överklagat avvisningsbeslutet till Mark- och miljööverdomstolen.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

VE och BO har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens beslut om avvisning och tillerkänna dem klagorätt.

Länsstyrelsen och PL har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens beslut.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

VE och BO har utöver vissa allmänna intressen anført att solcellsanläggningen kommer att placeras åtta meter från deras fastighetsgräns vilket kommer att påverka deras utsikt. Deras dricksvattenbrunn kommer även att påverkas av föroreningar.

Länsstyrelsen har anført i huvudsak följande. Solcellsanläggningar omfattas i dagsläget inte av någon specifik lagstiftning enligt miljöbalken men kan utgöra sådan anläggning som omfattas av 12 kap. 6 § miljöbalken. Denna bestämmelse ger länsstyrelsen en möjlighet att reglera sådan verksamhet för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Inom ramen för den prövningen beaktas inte enskilda intressen.

PL har anfört i huvudsak följande. En prövning enligt 12 kap. 6 § miljöbalken sker i syfte att bedöma om en åtgärd riskerar att väsentligt påverka naturmiljön. Allmänna intressen anses inte kunna åberopas av enskilda som grund för klagorätt. De klagande innehar inte någon form av nyttjanderätt till fastigheten och deras rättsställning, fastighet eller tillkommande rättigheter berörs inte av det överklagade beslutet. De enskilda intressen som klagandena har framfört är enbart teoretiska och spekulativa och deras intressen kan prövas inom sedvanlig tillsynsverksamhet. Eftersom Ölands Solpark AB valt att söka frivilligt bygglov har de dessutom fått möjlighet att framföra sina synpunkter som en del i bygglovsprocessen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS SKÄL

Frågan i målet är om VE och BO har rätt att överklaga länsstyrelsens beslut efter anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Utgångspunkter för domstolens bedömning

Enligt 16 kap. 12 § miljöbalken får överklagbara domar eller beslut överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot. Enligt praxis ska rätten att vara part och att överklaga tillkomma varje person som kan tillfogas skada eller utsättas för någon annan olägenhet till följd av ett beslut, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig (se NJA 2004 s. 590 I och II). En sådan avgränsning av enskildas klagorätt har ansetts vara förenlig med Århuskonventionen (se NJA 2012 s. 921). Vid bedömningen av klagorätt är det av avgörande betydelse vilka intressen som tillämpliga bestämmelser är avsedda att skydda (se Mark- och miljööverdomstolens beslut den 14 februari 2018 i mål M 6174-16 och däri gjorda hänvisningar).

Av 12 kap. 6 § miljöbalken följer att anmälan för samråd ska göras hos tillsynsmyndigheten för verksamheter och åtgärder som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt balkens bestämmelser, om åtgärden kan komma att

väsentligt ändra naturmiljön. Genom denna bestämmelse skyddas allmänna intressen. Rätt att föra talan mot ett avgörande med åberopande av ett allmänt intresse tillkommer normalt inte en enskild (se exempelvis MÖD 2013:32). Avgränsningen av vilka enskilda som genom åberopande av enskilda intressen har rätt att överklaga ett beslut efter anmälan för samråd har enligt praxis tolkats snävt (se exempelvis MÖD 2007:6 och 2015:8).

Århuskonventionens krav medför dock att enskilda som är berörda av ett beslut avseende en viss verksamhet eller åtgärd måste kunna komma till tals i något sammanhang där de frågor som har betydelse för deras rättsställning prövas (se MÖD 2015:8). Om en sådan prövning kan komma till stånd på annat sätt, t.ex. inom ramen för sedvanlig tillsynsverksamhet, är detta normalt tillräckligt för att Århuskonventionens krav på prövning ska anses uppfyllt (se Mark- och miljööverdomstolens domar den 11 december 2017 i mål M 6621-17 och M 6622-17).

Bedömningen i detta fall

Det beslut som VE och BO har överklagat är meddelat inom ramen för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. De allmänna intressen som de har framfört kan enligt ovan redogörelse inte medföra klagorätt. Frågan är då om de enskilda intressen som gjorts gällande ger dem rätt att klaga på beslutet.

Länsstyrelsens prövning enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har uteslutande tagit sikte på skyddet av naturmiljön. Varken lagtexten eller förarbetena till bestämmelsen anger att reglerna avser att skydda enskilda intressen. De intressen VE och BO vill få tillgodosedda kan därför inte beaktas inom ramen för den aktuella prövningen. Eventuella olägenheter till följd av solcellsanläggningen kan i stället göras gällande inom ramen för sedvanlig tillsynsverksamhet. Mark- och miljööverdomstolen instämmer därför i mark- och miljödomstolens bedömning att VE och BO inte har klagorätt i detta fall. Överklagandena ska därmed avslås.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att solcellsanläggningar kan medföra stor omgivningspåverkan samtidigt som etableringarna ofta innebär höga

investeringskostnader för verksamhetsutövarna. Det förhållandet att solcellsanläggningar inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt är inte tillfredsställande för de enskilda som kan komma att påverkas av verksamheten men inte heller nödvändigtvis för verksamhetsutövarna. Huruvida det är lämpligt att låta nuvarande ordning stå kvar som innebär att omgivningspåverkan prövas först i efterhand är dock en fråga för lagstiftaren att ta ställning till.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Marianne Wikman Ahlberg och Åsa Hanna samt tf. hovrättsassessorn Maria Hemmingsson Edwards, referent.

Föredragande har varit Elin Haubitz Man.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

PROTOKOLL
2023-06-27
Handläggning i
parternas utevaro

Aktbilaga 19
Mål nr M 1197-23
M 1181-23

RÄTTEN

Rådmanen Annika Wahlfried Wikingsson, ordförande, och tekniska rådet Henrik Östman

FÖREDRAGANDE TILLIKA PROTOKOLLFÖRARE

Beredningsjuristen Emil Thäter

PARTER

Klagande

1. CA
2. IA
3. MA
4. VE
5. LN
6. PN
7. BO

Motparter

1. PL
2. Länsstyrelsen i Kalmar län

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.domstol.se/vaxjo-tingsratt		måndag – fredag 08:00–16:00

Mark- och miljödomstolen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Kalmar län beslut den 12 maj 2022 i ärenden nr 525-10547-2021 (domstolens mål M 1197-23), se domsbilaga 1, och nr 525-8038-2022 (domstolens mål M 1181-23), se domsbilaga 2

SAKEN

Omprövningsbeslut med anledning av anmälan om samråd för solcellsanläggning på fastigheten XXX, Mörbylånga kommun; nu fråga om avisning

Målet föredras och mark- och miljödomstolen antecknar följande.

Efter att Länsstyrelsen i Kalmar län beslutat om ett partiellt förbud och försiktighetsåtgärder med anledning av en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, har klagandena överklagat besluten till mark- och miljödomstolen.

MA och CA har yrkat att de överklagade besluten ska upphävas och anfört i huvudsak följande.

De fick kännedom om dessa ärenden genom att de mottog en underrättelse från Mörbylånga kommun, med möjlighet för dem att yttra sig över uppförande av en teknikbyggnad för en solcellspark på fastigheten XXX, deras grannfastighet.

De häpnade eftersom de inte hade hört eller fått någon som helst information om detta från vare sig kommunen eller länsstyrelsen. De kontaktade därefter länsstyrelsen för att få mer information. Länsstyrelsen skickade en mängd handlingar som de fick per post 2023-02-14, såsom skrivelser från markägaren om att få bygga en solcellsanläggning, tre olika beslut från länsstyrelsen, samt andra dokument om naturvård med mera. De kan konstatera att de fram till denna dag ännu ej har fått någon formell delgivning av detta beslut. I länsstyrelsens beslut 2022-05-12 har de kunnat läsa att länsstyrelsen förutsätter att sökanden har fått medgivande från markägare, grannar och andra nyttjanderättsinnehavare som kan beröras av åtgärderna. Det har sökanden struntat i och länsstyrelsen förtjänar skarp kritik för att de inte har kontrollerat den saken. Även i beslutet 2022-10-31 har länsstyrelsen förutsatt att sökanden fått medgivande från markägare och andra

Mark- och miljödomstolen

nyttjanderättshavare som kan beröras av åtgärderna. Här har dock ordet grannar inte ens nämnts.

De anser att de har rätt att överklaga länsstyrelsens beslut om att tillåta en solcellsanläggning, då de är bland de närmast berörda. Deras fastigheter YYY och ZZZ gränsar till den aktuella fastigheten med endast en liten samfällad grusväg mellan. De är tvungna att passera den tänkta solcellsparken varje gång de ska lämna sina fastigheter via grusvägen. Det finns ingen alternativ väg ut och det är inte möjligt att bygga en annan väg över andras marker.

Till stöd för sin talan har de även bifogat en förrättningskarta från lantmäterimyndigheten och en karta ingiven av motparten i samband med ansökan.

VE och BO har yrkat och anfört i huvudsak detsamma som MA och CA.

IA har yrkat att de överklagade besluten ska upphävas och anfört i huvudsak följande.

Hon äger en fastighet (XXY) som i öster gränsar till XXX. Mellan hennes tomt och XXX finns en smal väg, mellan tomtgränserna är det ca 5 m. Hon kommer att ha god sikt över stora delar av den tänkta anläggningen. Ingången till hennes fastighet går via den lilla vägen, så hon trafikerar den mycket ofta. Hon har ett permanent-boende och tillbringar mycket tid på sin tomt. För henne och hennes välmående är hennes omgivning väldigt viktig. Hon lämnade Kalmar för 13 år sedan för att få bo med naturen in på knuten. Att ha en solcellsanläggning som granne skulle påverka hennes livskvalité mycket negativt. Hon tror också att värdet på hennes fastighet kommer att sänkas om hon får en solcellsanläggning som granne. Det är hon inte heller intresserad av.

PN och Lise-Lott Nilsson har yrkat och anfört i huvudsak detsamma som MA och CA samt lagt till i huvudsak följande.

Mark- och miljödomstolen

En solcellspark skulle sannolikt medföra en kraftig värdeminskning för deras fastighet. Detta beror på att den visuella miljön skulle förändras till något som många människor inte uppskattar. Det kan även leda till att markens kulturhistoriska värde minskar, eftersom den vackra landskapsbilden skulle förändras. Det är också viktigt att notera att det kan finnas en risk att störningar och buller skapas av solcellsparken, vilket också skulle minska fastighetens värde. Strandskogen är en vacker plats som bör bevaras och skyddas för att bevara dess skönhet för framtida generationer.

Mark- och miljödomstolen fattar följande

SLUTLIGA BESLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar samtliga överklaganden.

SKÄL FÖR BESLUT

När en verksamhet eller en åtgärd kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, ska den anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken hos tillsynsmyndigheten, om den inte omfattas av tillståndsplikt. Tillsynsmyndigheten får då förelägga den anmälningsskyldige verksamhetsutövaren att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga, och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får myndigheten även förbjuda verksamheten. I det överklagade avgörandet har länsstyrelsen beslutat om ett partiellt förbud och om försiktighetsåtgärder.

Rätten för enskilda att överklaga domar och beslut enligt miljöbalken är inte obegränsad. Av 16 kap. 12 § första stycket punkten 1 miljöbalken framgår att överklagbara domar och beslut enligt miljöbalken får överklagas av den som beslutet angår om det har gått denne emot. En förutsättning för klagorätt är därmed att det överklagade beslutet påverkar den klagandes rättsställning eller berör dennes intresse på ett sätt som är erkänt av rättsordningen. Vid bedömningen av klagorätt har det därmed betydelse vilka intressen som tillämpliga bestämmelser är avsedda att skydda. Om syftet är att skydda allmänna intressen har enskilda som regel inte ansetts ha klagorätt.

Mark- och miljödomstolen

Bestämmelsen i 12 kap. 6 § miljöbalken syftar till att skydda allmänna intressen, d.v.s. naturmiljön. Varken lagtexten eller förarbetena till bestämmelsen anger att reglerna avser att skydda enskilda intressen. Allmänna intressen anses inte kunna åberopas av enskilda som grund för klagorätt vid överklagande av ett beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Vad de klagande anfört om påverkan på naturmiljön medför således inte att de kan anses ha rätt att klaga på beslutet. Det har inte heller framkommit att klagandena har någon särskild rätt till fastigheten XXX eller att deras rättsställning kan anses påverkas av länsstyrelsens beslut. Vad de anfört om påverkan på fastigheteters värde, medför härvid inte att de har klagorätt. För det fall att solcellsparken medför olägenheter eller störningar för klagandena, ankommer det däremot på länsstyrelsen att pröva detta inom ramen för länsstyrelsens tillsynsverksamhet.

Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen att klagandena inte har rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. Vad klagandena anfört i övrigt och om länsstyrelsens handläggning ändrar inte den bedömningen. Deras överklaganden ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 11)

Överklagande senast den 18 juli 2023.

Emil Thäter

Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar

MMD-11

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från beslutets datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i beslutet.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningsstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.